

Vad vet vi om hälsoeffekter av luftföroreningar?

Långtidseffekter av Luftföroreningar

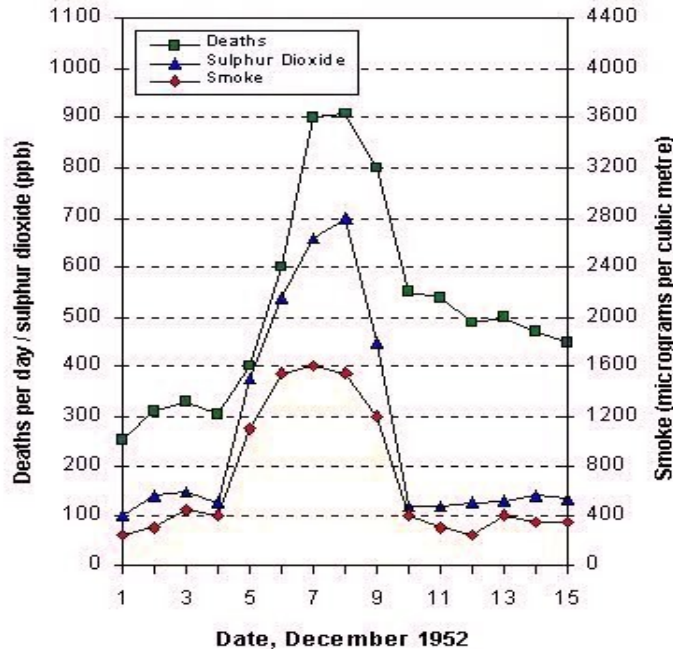
Effekter har visats på:

- Dödlighet
- Lungsjukdomar (KOL, astma)
- Lungcancer
- Hjärt-kärlsjukdomar (proppar, åderförkalkning)
- Infektioner, sämre lungtillväxt och astma hos barn
- Lägre födelsevikt, förtida födsel
- Diabetes
- Demens
- mm

- **Liknande resultat i flera studier världen över inklusive Sverige**

Korttidseffekter av luftföroreningar

Wilkins 1954, Bell & Davies 2001

- >1000 epidemiologiska korttidsstudier har visat ökad dödlighet och sjuklighet vid/efter höga luftföroreningshalter
  - Dödsfall (totalt och kardiopulmonella)
  - Akutbesök och sjukhusinläggningar (bl.a. astma, hjärtinfarkt, arytmier)
  - Luftvägssymtom och besvär

Vilka luftföroreningar är farligast?

- Partiklar (men inte bara)

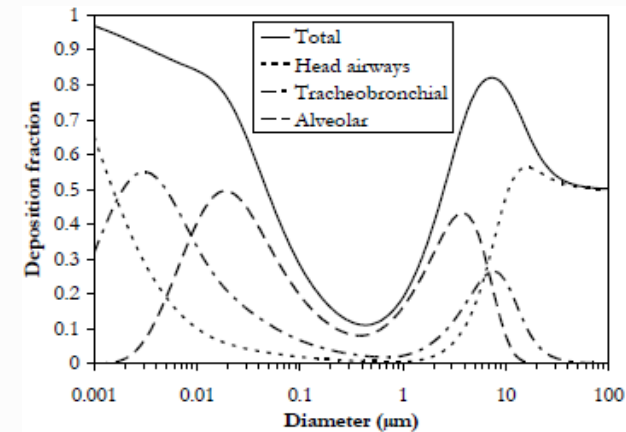
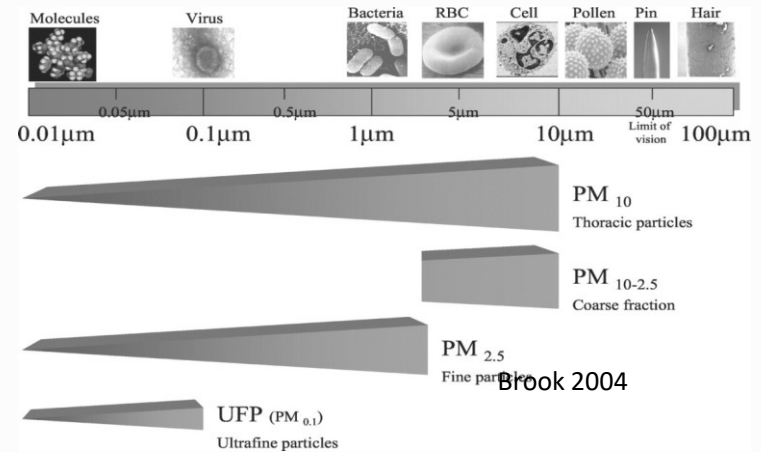
- $PM_{2.5}$ värre än PM_{10} då grövre PM fastnar i övre luftvägar
- Bildas vid all ofullständig förbränning av olja, kol och biobränslen, samt vägslitage
- 2/3 av $PM_{2.5}$ i Göteborg långdistanstransporterade
- En viss mängd "naturliga"

- $PM_{0.1}$ och Ultrafina partiklar (UFP) ?

- Troligen minst lika farliga som $PM_{2.5}$, men vi behöver mer studier för att kunna kvantifiera effekten (och kunna föreslå gränsvärden)

- BC (Black Carbon)

- Storlek 0,1-1 μm , från förbränning. Ibland starkare samband med hälsoutfall än $PM_{2.5}$

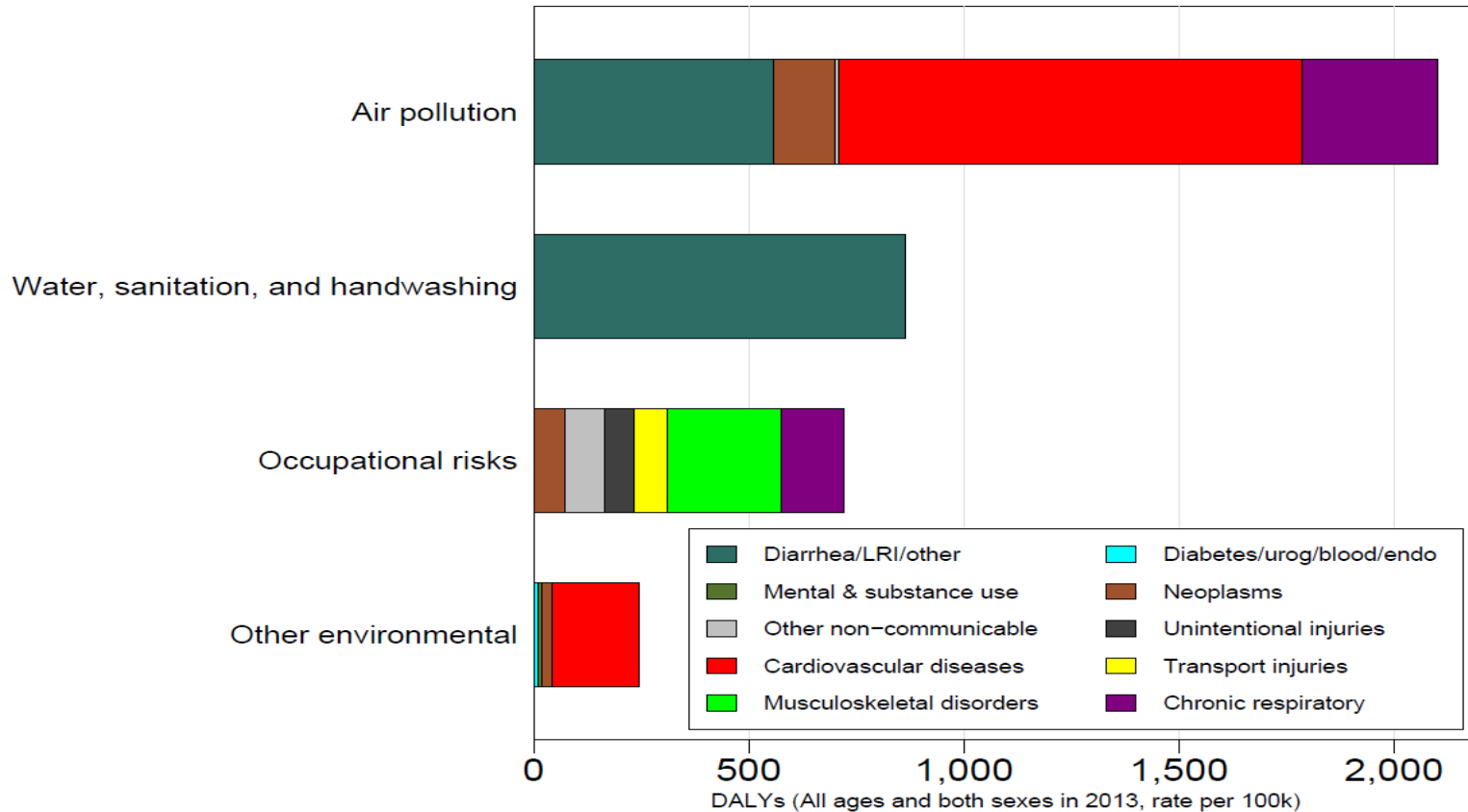

Några andra luftföroreningar

- Kväveoxider ($\text{NO}_x = \text{NO}_2 + \text{NO}$)
  - Mest indikator på förbränning, men viss egen hälsoeffekt vid höga koncentrationer
  - Huvudsakligen från vägtrafik, även sjötrafik och uppvärmning
- PAH (Polycykliska Aromatiska Kolväten)
  - Huvudsakligen från vedeldning och vägtrafik. Fastnar på partiklar. Cancerogena.
- Marknära ozon
  - När syre reagerar med kolväten, kvävedioxid och solljus.
- Svaveldioxid
  - Förbränning av tex olja och kol. Sjöfart. Har minskat kraftigt.
- Kolmonoxid, freoner, koldioxid, metan etc etc etc

Luftföroreningar är största hälsorisken i miljön

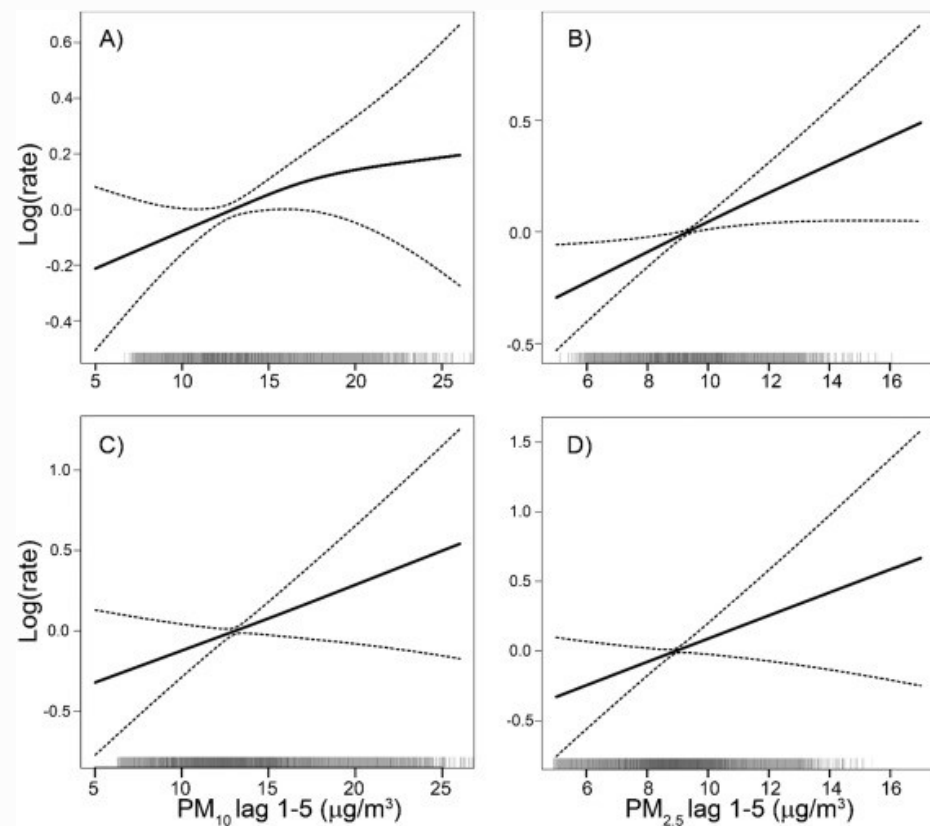
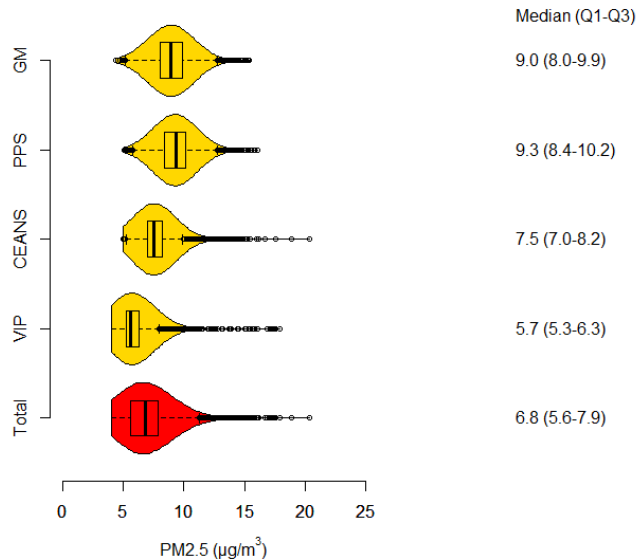
Figure 4b: Global DALYs attributed to level 2 environmental risk factors

Samband ses vid låga nivåer

Ljungman 2019: samband mellan BC och stroke.

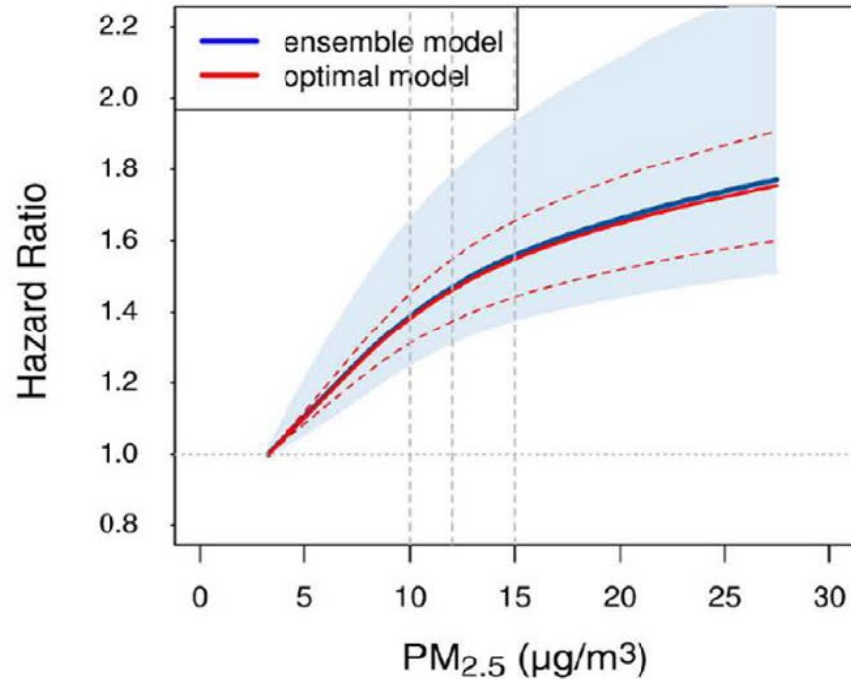
Sommar-Nilsson 2021: samband mellan PM_{10} och BC och dödlighet, hjärtkärlsjukdom snarare än lungsjukdom.

ELAPSE bekräftar större effekter per $\mu\text{g}/\text{m}^3$ vid låga nivåer

Hoffmann et al. • Environmental Epidemiology (2022) 6:e221

Total mortalitet

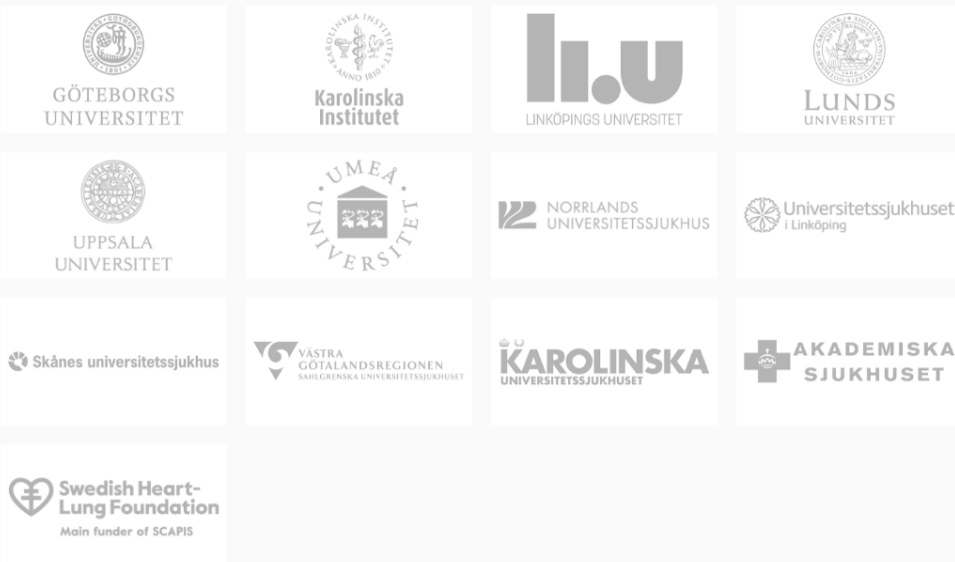
Hur ser det ut hos oss och vad kan vi göra?

SCAPIS

The Swedish **C**ARDIO**P**ulmonary bioImage Study,

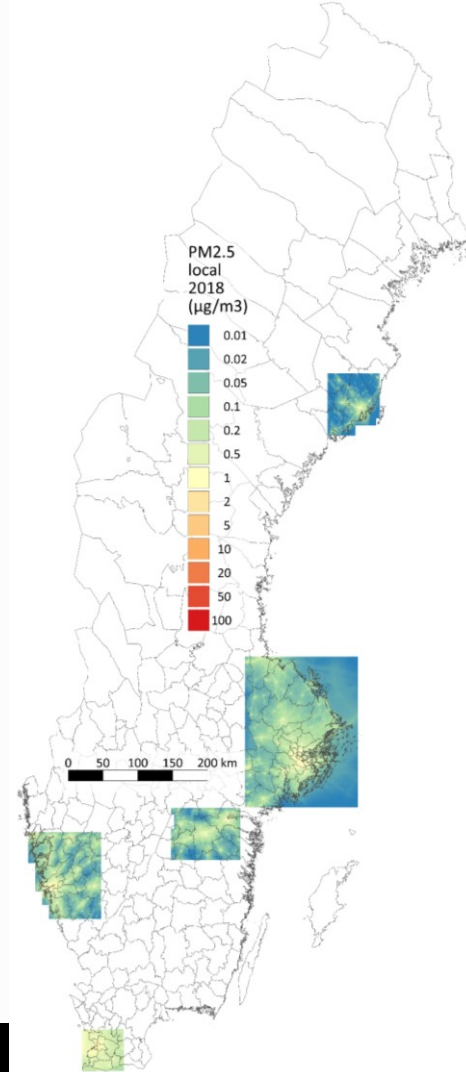
- En rikstäckande, befolkningsbaserad kohort för studier av hjärt-kärlsjukdom (CVD) och kronisk obstruktiv lungsjukdom (KOL).
- 30 154 män och kvinnor i Sverige, 50 till 64 år.
- Utredds med detaljerad bildtagning och analyser av hjärt- och lungsystemen.
- Databas med över ~~1 500~~²⁵⁶⁸ olika variabler och växande.

<https://www.scapis.org/>

Resultat från SCAPIS

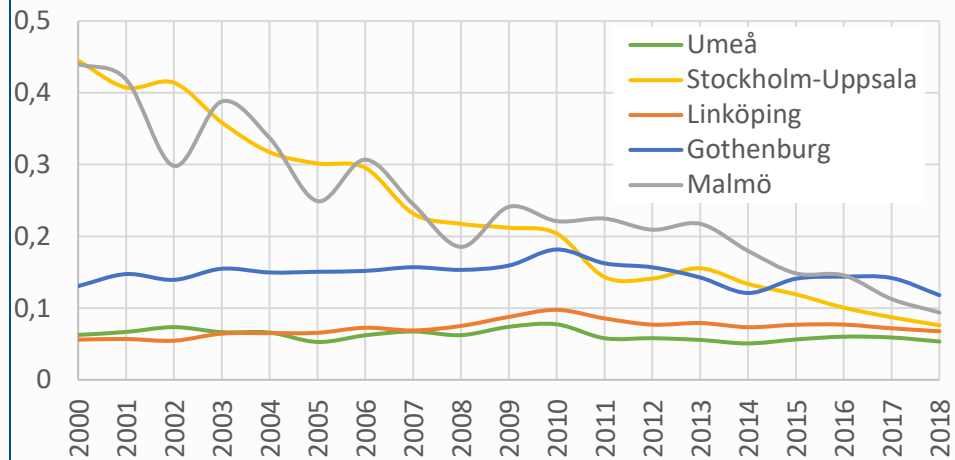
- De modellerade områdena täcker drygt 53 % av den totala befolkningen i Sverige.
- Vi kunde framgångsrikt tilldela exponering för 96 % av SCAPIS-deltagarna.

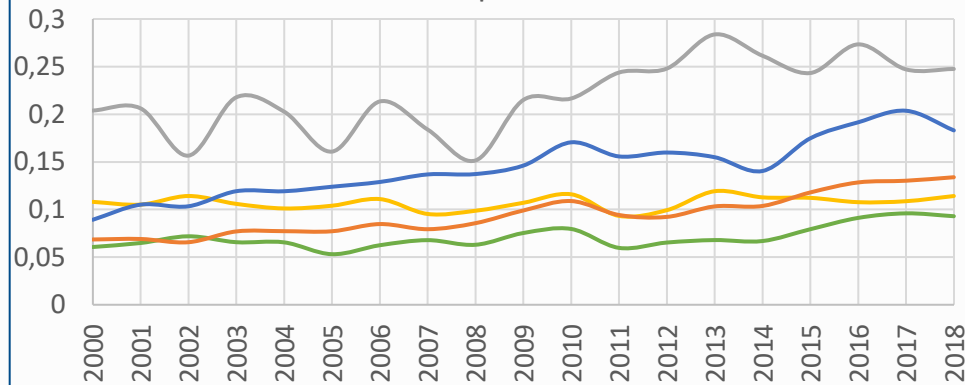
Tidstrender trafikbidrag

- Avgaspartiklar minskade med tiden, medan partikelhalterna från trafikslitage och uppvirvling istället ökade.
- Detta illustrerar den kraftiga minskningen av avgasutsläppen, trots att trafikarbetet ökar.
- Men vägslitaget och de uppvirvlade partiklarna följer trafikökningen.

PM2.5 Traffic Exhaust

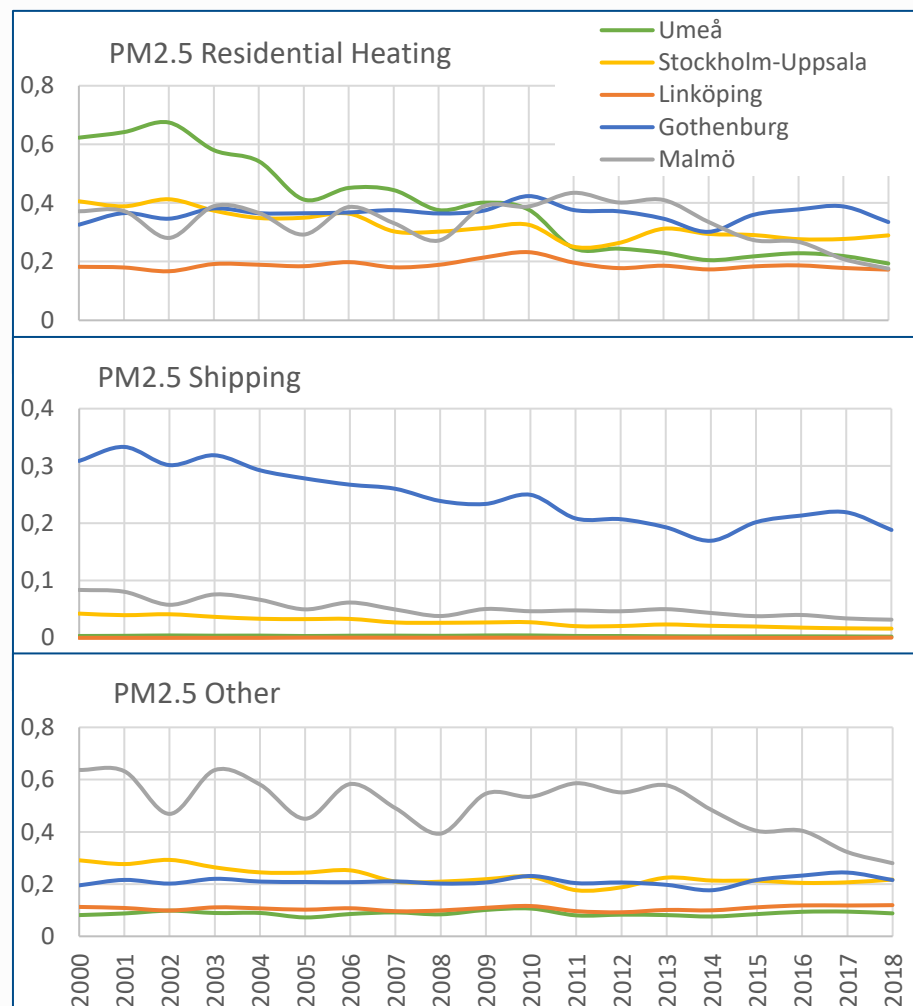

PM2.5 Traffic Resuspension & Road Wear

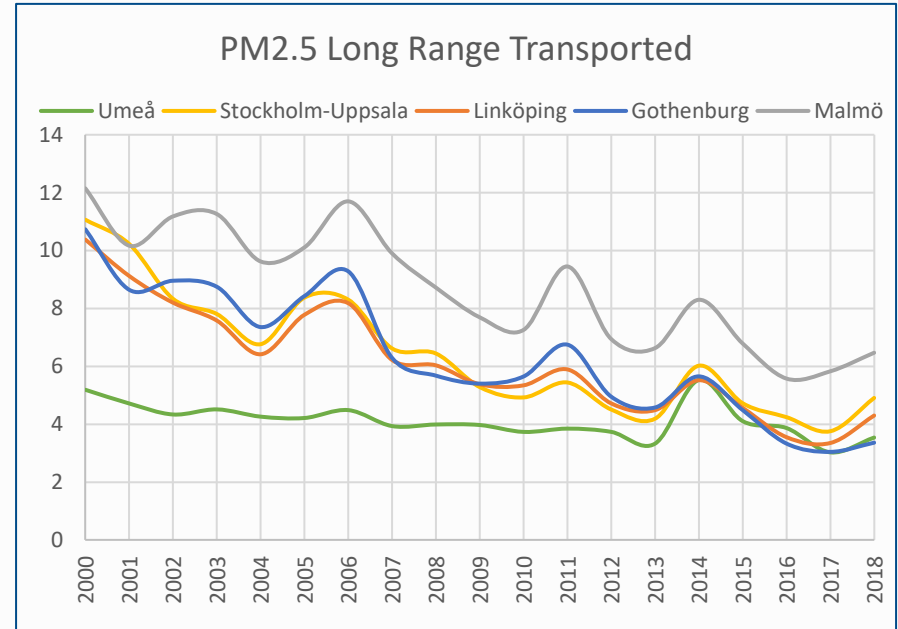
Tidstrender småskalig uppvärmning, sjöfart och övriga källor

- Vikten av småskalig uppvärmning var starkast i Umeå i norr.
- Göteborg hade det starkaste inflytandet från sjöfarten.
- Malmö var starkt påverkat av närheten till Köpenhamn (som framgår av *other* källan), särskilt i början av studietiden.

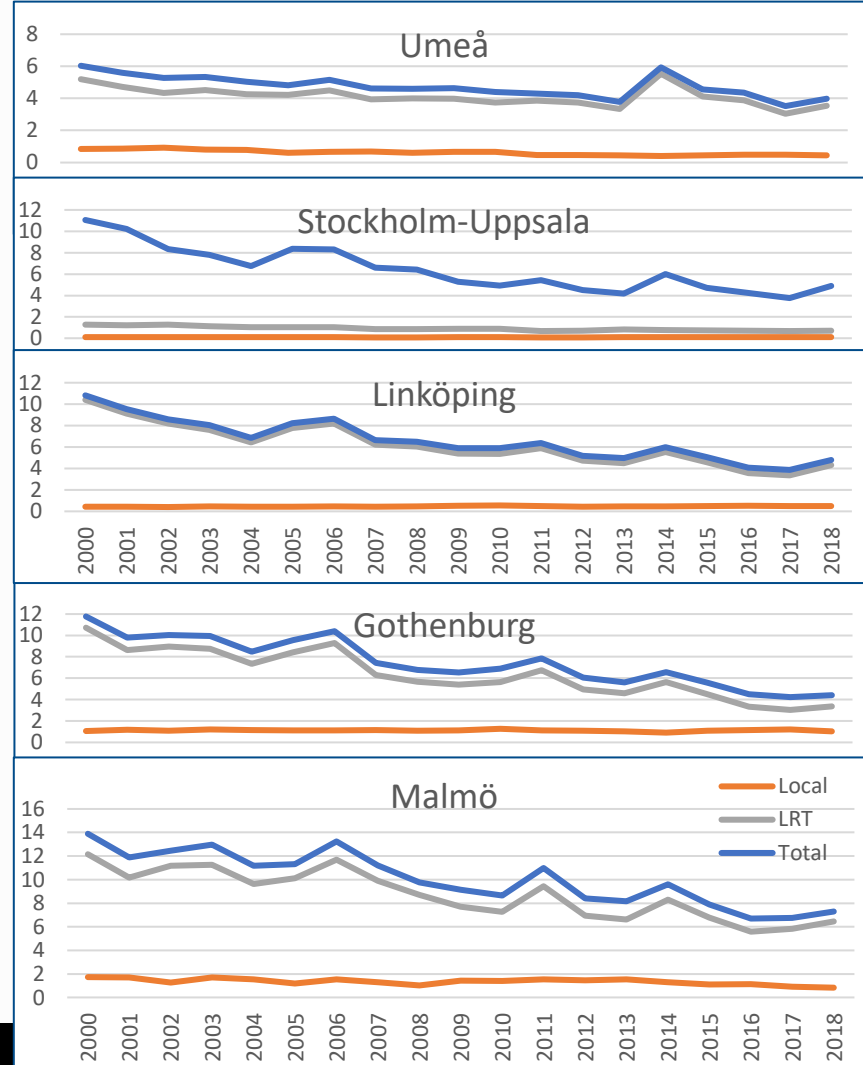
Resultat: Icke-lokala och långdistansbidrag (LRT)

- Det fanns en kraftigt minskande gradient av LRT-koncentrationen från de högsta nivåerna i söder (Malmö) till de lägsta nivåerna i norr (Umeå).
- LRT visade en kraftig minskning mellan 2000 och 2010 för alla studieregioner, men LRT-exponeringsnivåerna planade ut ju mer de senaste åren, och mest för områdena runt Stockholm, Uppsala och Umeå.

Results: Local vs Non-local contribution

- Non-Local contribution is dominating the total PM_{2.5} levels in all cities on average.
- Only a small fraction of all cohort members have local contributions on par with the LRT contribution.

WHO Air Quality Guidelines 2021 compared to current EU levels and proposed new EU levels

Pollutant	Averaging time	Interim target				WHO 2021	Current EU levels
		1	2	3	4		
PM2.5, µg/m3	Annual	35	25	15	10	5	25
	24-hour *	75	50	37.5	† 25	15	-
PM10, µg/m3	Annual	70	50	30	20	15	40
	24-hour *	150	100	75	50	† 45	50
O3, µg/m3	Peak season **	100	70	-	-	60	
	8-hour *	160	120	-	-	100	
NO2, µg/m3	Annual	40	30	20	-	10	40
	24-hour *	120	† 50	-	-	25	60
SO2, µg/m3	24-hour *	125	† 50	-	-	40	
CO, mg/m3	24-hour *	7	-	-	-	† 4	

* 99th percentile (i.e. 3–4 exceedance days per year).

** Average of daily maximum 8-hour mean O3 concentration in the six consecutive months with the highest six-month

† EU not to be exceeded more than 18 times per calendar year

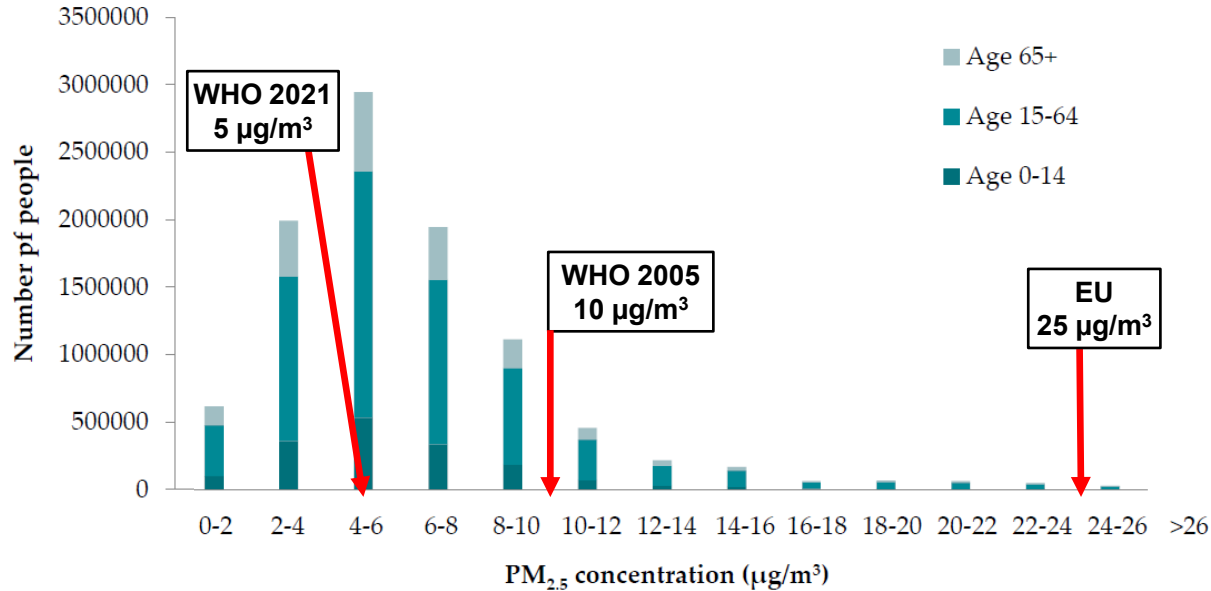

Befolkningsexponering jämfört med WHO:s nya riktlinjer 2021

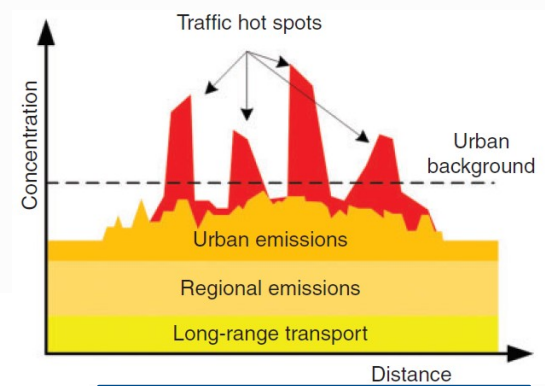
		% av befolkning som överskrider WHO:s riktlinjer		
Modelleringsområde	Total population	PM ₁₀	PM _{2.5}	NO ₂
Göteborg	1 406 118	17.5%	6%	38%
Malmö	744 145	12%	100%	75%
Linköping	436 912	15%	31%	17%
Stockholm*	2 339 543	0.9%	99%	47%
Uppsala*	376 163	0.0%	68%	6%
Umeå	153 888	0.4%	0.2%	4%
Alla områden	5 456 769	8%	64%	42%

* Modelleringsområdet Stockholm-Uppsala har delats mellan de två regionerna, Region Stockholm och Region Uppland.

Reduktionsstrategier för mest fördelaktiga förbättringar

Figure 17 Number of inhabitants exposed to total PM_{2.5} annual mean concentrations in Sweden in 2015, divided into the age categories 0 – 14 (dark blue), 15-64 (blue), and 65+ years of age (light blue).

Quantification of population exposure to NO₂, PM_{2.5} and PM₁₀ and estimated health impacts

No. C317
June 2018

Malin Gustafsson, Jenny Lindén, Lin Tang, Bertil Forsberg¹, Hans Orru¹, Stefan Åström, Karin Sjöberg

¹ Umeå University

För aktiv transport är hälsoeffekten ”alltid” positiv

- “Net health benefits of active transport are substantial, irrespective of context”
- “Projected health gains of increases in physical activity exceed detrimental effects of traffic incidents and air pollution exposure”

Preventive Medicine 76 (2015) 103–114

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Preventive Medicine

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ypmed

Review

Health impact assessment of active transportation: A systematic review

Natalie Mueller^{a,b,c,*}, David Rojas-Rueda^{a,b,c}, Tom Cole-Hunter^{a,b,c}, Audrey de Nazelle^d, Evi Dons^{e,f},
Regine Gerike^g, Thomas Götschi^h, Luc Int Panis^{e,i}, Sonja Kahlmeier^h, Mark Nieuwenhuijsen^{a,b,c}

^a Centre for Research in Environmental Epidemiology (CREAL), C/Dr. Aiguader 88, 08003 Barcelona, Spain

Hälsokonsekvens av en växling till aktiv transport

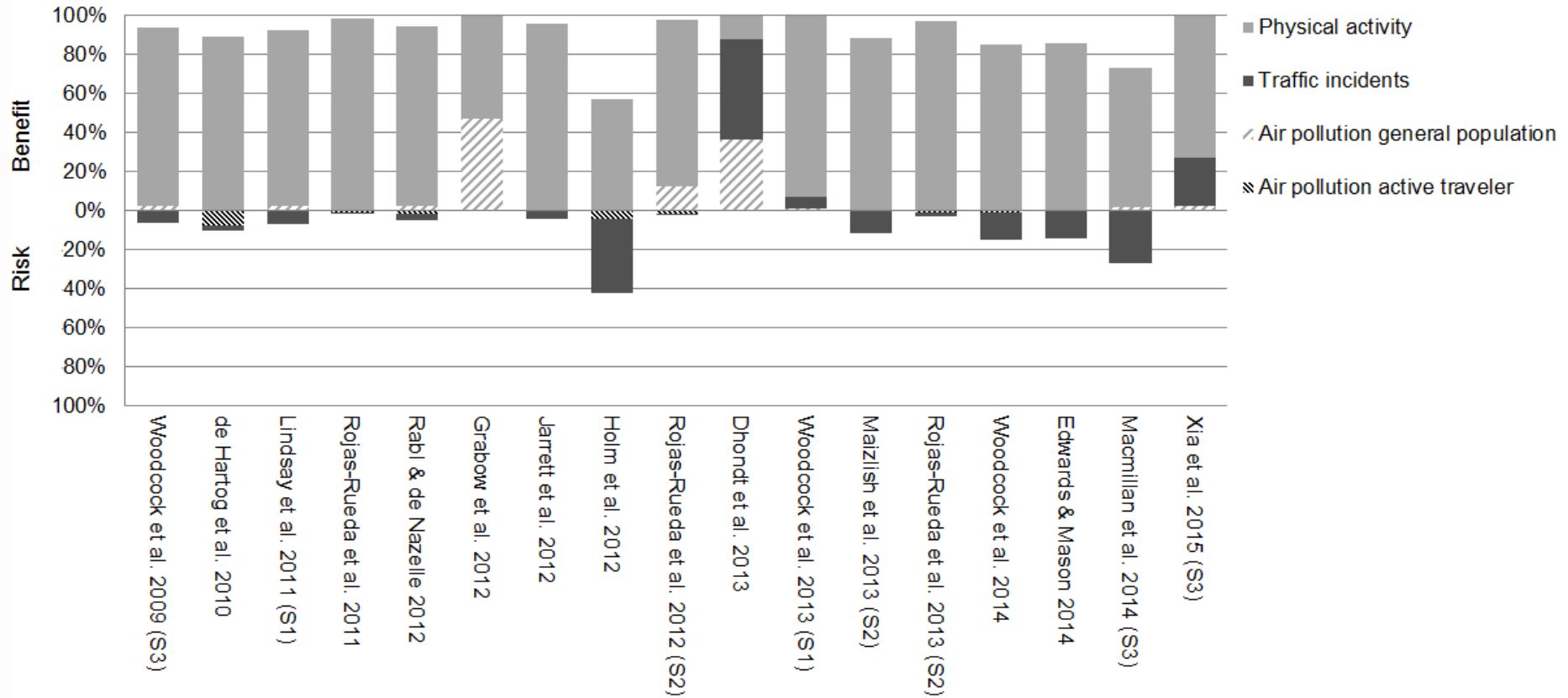

Bild från N Mueller